

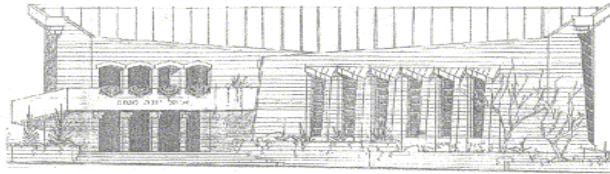
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

תשלומי חינוך ע"י מעשר כספים

שו"ת עם הרב דוד אברהם ספקטור, רב הקהילה

שאלה:

האם מותר לשלם ממעשר כספים הוצאות חינוך של הילדים?

תשובה:

למי שקשה לו כלכלית, מותר לשלם ממעשר כספים הוצאות ילדיו מעל גיל שש, למעט תשלומים עבור לימודי תנ"ך.

מקורות התשובה:

[1] שולחן ערוך יורה דעה סימן רמט סעיף א
א] **שיעור** נתינתה (של צדקה), אם ידו משגת יתן כפי צורך העניים. ואם אין ידו משגת כל כך, יתן עד חומש נכסיו, מצוה מן המובחר; **ואחד מעשרה, מדה בינונית**; פחות מכאן, עין רעה.
ב] וחומש זה שאמרו, שנה ראשונה מהקרן, מכאן ואילך חומש **שהרויח** בכל שנה.
ג] **רמ"א**: ואין לעשות ממעשר שלו דבר מצוה, כגון נרות לבית הכנסת או שאר דבר מצוה, רק יתננו לעניים.

[2] שולחן ערוך יורה דעה סימן רמט, סעיף ב
לעולם לא ימנע אדם עצמו פחות **משלישית השקל לשנה**, ואם נתן פחות מזה, לא קיים מצות צדקה.

[3] ש"ך יורה דעה סימן רמט ס"ק ד
נהגו בארצות האלו שהגבאי צדקה הולך בבהכ"נ שני וחמישי לגבות מעות צדקה מכל אחד ואחד ואפי' נותן מהפחות שבמטבעות הוא נותן יותר משלישית השקל לשנה ומנהג נכון הוא.

[4] ט"ז יורה דעה סימן שלא ס"ק לב
נראה דיש לדמות מעשר שמפרישין מן הריח ממון לדין מעשר עני של תבואה ופירות ומו"ח ז"ל (הב"ח) כתב שהמעשר של ממון שלנו אין בו חיוב לא מן התורה ולא מדרבנן ותמהתי שהרי ר"ס רמ"ט מבואר שחיוב גמור הוא.

[5] תוספות מסכת תענית דף ט.
הכי איתא בסיפרי 'עשר תעשר את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה' אין לי אלא 'תבואת זרעך' שחייב במעשר, רבית ופרקמטיא וכל שאר רווחים מנין ת"ל 'את כל', דהוה מצי למימר: 'את תבואתך', מאי 'כל' לרבות רבית ופרקמטיא וכל דבר שמרויח בו.

[6] שו"ת שבות יעקב חלק ב סימן פה

א] וכדי שלא להשוות דברי הב"ח לטועה גמור גם בתשובת פני יהושע סי' ב' מסיק וז"ל: "...דנראה בעיני טורח (הט"ז) בחנם לעשות שאלה מזה לדמות מעשר שלנו לשם מעשר דאורייתא שאינו אלא מנהג עכ"ל ב] וכן נראה לי עיקר

ג] ואין ראיה מסי' רמ"ט (בשו"ע, סעי' א'-ב'). אדרבא משם יש ראיה לדברי הב"ח...הרי מוכח להדיא דאין חיוב מדינא רק לתת שלישית שקל בשנה. גם מדקאמר 'פחות מכאן עין רעה'

ד] ולא קאמר דאינו יוצא חיוב מעשרו ועברייך מקרי שעבר על מצות מעשר אלא ודאי דאין כאן חיוב מצד המעשר רק שמקרי עין רעה שאין מקיים מצות צדקה בהרווחא ולא שהוא חיוב מדינא.

ה]...דברי התוספות בתענית דף ט' ע"א, משמע שיש לו סמך ורמז מן התורה. אכן אין דבריו מוכרחים כל כך, דאפשר דספרי רק אסמכתא בעלמא קאמר...ולא חש לה הב"ח כיון שאינו מפורש בש"ס שלנו וכן משמעות גדולי פוסקים ראשונים שהשמיטו דין מעשר עני בזמן הזה לענין כספים משמע דליכא חיוב מדרבנן מדינא כלל.

ו] ותדע שהוא כן דהרי מעשר עני בתבואה אינו מחויב ליתן רק בשנה שלישית וששית וכספים יהא חמיר ליתן תמיד ממה שחנן לו ה' ? הלא כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון !

ז] אלא ודאי שאין כאן חיוב מדינא אפילו מדרבנן ולכן לא נהגו כן בכל המקומות

ח] אכן במקום שנתפשט המנהג או מי שרוצה להחמיר על עצמו ונוהג להפריש מעשר ודאי כוונתו שיהא לו דין מעשר עני גמור ולהכי פסק רמ"א ביו"ד בריש סי' רמ"ט דאין לעשות ממעשרות דבר מצוה כגון נרות לביה"כ או שאר מצות רק יתן לעניים.

[7] שולחן ערוך יורה דעה סימן רנא סעיף ג

הנותן לבניו ובנותיו הגדולים, שאינו חייב במזונותיהם, כדי ללמד את הבנים תורה ולהנהיג הבנות בדרך ישרה... הרי זה בכלל צדקה.

[8] ש"ך יורה דעה סימן רנא ס"ק ד

דהיינו שהם יתירים על שש.

[9] שו"ת יחוה דעת חלק ג סימן ען

בסיכום: הנוהג להפריש מעות מעשר ממשכורתו, ומכל רווחיו, רשאי לנכות מדמי המעשר, דמי פרנסת וכלכלת בניו ובנותיו הגדולים היתירים על גיל שש שנים, ואפילו הם סמוכים על שלחנו.

[10] שולחן ערוך יורה דעה סימן רמה סעיף ו

היה מנהג בעיר שלוקח מלמד תינוקות שכר, חייב ללמדו בשכר עד שיקרא תורה שבכתב כולה. ואינו חייב ללמדו, בשכר, משנה וגמרא. והני מילי דלא אפשר, דדחיקא ליה שעתא, אבל אם אפשר ליה, מצוה לאגמוריה משנה וגמרא, הלכות ואגדות.

[11] שו"ת באר שבע סימן מא

אינו רשאי להוציא מעות המעשר בלימוד בניו כל זמן שהוא חייב לשכור מלמד לבנו ללמדו דהיינו עד שיקרא תורה שבכתב כולה.